

Vec C-907/19

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

11. december 2019

Vnútroštátny súd:

Bundesfinanzhof

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

5. september 2019

Žalobkyňa a navrhovateľka v konaní o opravnom prostriedku „Revision“:

Q-GmbH

Žalovaný a odporca v konaní o opravnom prostriedku „Revision“:

Finanzamt Z

BUNDESFINANZHOF (Spolkový finančný súd, Nemecko)

UZNESENIE

vo veci

Q-GmbH

žalobkyne a navrhovateľky v konaní o opravnom prostriedku „Revision“

[*omissis*]

proti

Finanzamt Z

žalovanému a odporcovi v konaní o opravnom prostriedku „Revision“:

vo veci dane z obratu za rok 2011

V. senát

dňa 5. septembra 2019 rozhodol

Výrok

I. Súdnemu dvoru Európskej únie sa na prejudiciálne rozhodnutie predkladá nasledujúca otázka:

Je služba súvisiaca s poisťovacími a zaisťovacími transakciami, ktorá sa poskytuje poisťovacími maklérmi a poisťovacími agentmi v zmysle článku 135 ods. 1 písm. a) smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme DPH, oslobodená od dane, ak zdaniteľná osoba, ktorá pre poisťovaciu spoločnosť vykonáva sprostredkovateľské služby, tejto poisťovacej spoločnosti navyše poskytuje aj sprostredkovaný poisťný produkt?

II. Konanie sa prerušuje do rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie.

Odôvodnenie

I.

- 1 Žalobkyňa a navrhovateľka v konaní o opravnom prostriedku „Revision“ (ďalej len „žalobkyňa“), Q-GmbH, je univerzálnou právnou nástupkyňou Q-GmbH & Co KG, ktorá bola z jej strany univerzálnou právnou nástupkyňou inej Q-GmbH.

- 2 V roku 2009 Q-GmbH [omissis] podľa § 89 ods. 2 Abgabenordnung (Daňový zákonník) podala žiadosť o záväznú informáciu o oslobodení od DPH podľa § 4 bodu 11 Umsatzsteuergesetz (zákon o dani z obratu, ďalej len „UStG“) pre plnenia súvisiace so sprostredkovaním poistnej ochrany pre osobitné riziká z dôvodu trestných činov tretích osôb (ako napríklad v prípade únosu alebo pirátstva) spolu s predložením návrhu zmluvy. Podľa tohto návrhu zmluvy by sa mali
- sprostredkovať poistenia,
 - udeliť licencie pre poskytovanie poistného produktu a
 - poskytnúť ďalšie plnenia na plnenie poistných zmlúv (plnenia súvisiace s plnením zmluvy, vrátane likvidácie škôd).
- 3 Žalovaný a odporca v konaní o opravnom prostriedku „Revision“ (Finanzamt – FA, finančný úrad, Nemecko) vo svojej záväznej informácii z 18. januára 2010
- za oslobodené od dane uznal len sprostredkovanie poistenia, zatiaľ čo v prípade
 - udeľovania licencií pre poskytovanie poistného produktu a
 - ďalších plnení týkajúcich sa plnenia poistných zmlúv ako posúdenie rizika pomocou cenových nástrojov (takzvaných *pricing tools*), spravovanie zmlúv, inkaso poistenia, likvidácia škôd a všeobecná podpora (plnenia súvisiace s plnením zmluvy, vrátane likvidácie škôd)
- ide o zdaniteľné plnenia. Finančný úrad sa nedomnieval, že ide o jediné plnenie, keďže jednotlivé plnenia majú samostatný charakter.
- 4 V spornom roku 2011 Q-GmbH ako takzvaný „asekurateur“ vyvinula a na trh uviedla najmä jeden poistný produkt, ktorým boli poistené lode a ich posádky proti pirátstvu pri plavbe cez Adenský záliv.
- Podľa § 1 ods. 1 asekuračnej zmluvy uzatvorenej s F-Versicherungs-AG (ďalej len „F“) Q-GmbH sprostredkovala pre poistiteľa poistné zmluvy, ktoré boli uzatvorené medzi poistiteľom a poistencom. Predmetom týchto poistných zmlúv bola podľa § 1 zmluvy poistná ochrana pred osobitnými rizikami („*special risks*“).
 - Podľa § 1 ods. 2 zmluvy poskytla Q-GmbH poistiteľovi poistné produkty podľa znenia priloženého ako príloha na účely uzatvorenia poistnej zmluvy v mene poistiteľa. Poskytnutie poistných produktov sa uskutočnilo udelením nevýhradného užívacieho práva („licencia“).
 - Podľa § 1 ods. 3 zmluvy mala Q-GmbH poskytnúť plnenia súvisiace s plnením zmluvy vrátane likvidácie škôd ako napríklad prispôbenie poistného produktu, posúdenie rizika pomocou cenových nástrojov (takzvaných *pricing*

tools), spravovanie zmlúv, zriadenie krízovej linky, riadenie odškodnenia, školenia podniku a poskytnutie krízového manažéra.

- 5 Podľa § 2 ods. 1 zmluvy mal poisťiteľ na krytie prebiehajúcich prevádzkových činností v období 24 mesiacov od 1. januára 2010 platiť mesačný preddavok na sprostredkovateľskú províziu vo výške 30 000 eur. Okrem toho sa mala zaplatiť sprostredkovateľská provízia vo výške 22,5 % čistého príspevku za každé poistenie osobitného rizika uzatvorené poisťiteľom. Povinnosť zaplataenia sprostredkovateľskej provízie platila nezávisle od toho, či k uzatvoreniu poistnej zmluvy došlo cez „Assekuradeur“, poisťiteľa alebo tretiu osobu. Podľa § 2 ods. 5 zmluvy sa mali nároky na sprostredkovateľskú províziu započítať až do výšky preddavku, ktorý zaplatil poisťiteľ. Na konci platnosti zmluvy existovala povinnosť vrátenia preplatku prípadnej sumy nedostatočného krytia, pričom povinnosť vrátenia preplatku bola obmedzená na 240 000 eur. V dodatku k zmluve mal poisťiteľ na pokrytie bežných prevádzkových výdavkov za obdobie od júna 2011 do decembra 2012 platiť mesačný preddavok na sprostredkovateľskú províziu vo výške 7 500 eur.
- 6 Dňa 27. augusta 2012 Q-GmbH podala daňové priznanie za rok 2011, v ktorom tvrdila, že všetky jej plnenia sú podľa § 4 bodu 11 UStG oslobodené od dane. V priloženom liste poukázala na záväznú informáciu z 18. januára 2010, ktorá sa od tohto odlišovala.
- 7 Po daňovej kontrole finančný úrad podľa záväznej informácie z 18. januára 2010 vychádzal z toho, že neexistuje jediné plnenie a oslobodená od dane je len priama činnosť sprostredkovania poistenia podľa § 4 bodu 11 UStG. Prenechanie licencie podlieha zníženej daňovej sadzbe podľa § 12 ods. 2 bodu 7 písm. c) UStG, zatiaľ čo na ďalšie plnenia súvisiace s plnením zmluvy vrátane likvidácie škôd sa má uplatniť bežná daňová sadzba. Celkovú odmenu považoval finančný úrad za sprostredkovanie poistenia vo výške 67 % ako oslobodenú od dane, za udelenie licencie vo výške 25 % podliehajúcu zníženej daňovej sadzbe a vo výške 8 % za administratívne plnenie podliehajúce bežnej daňovej sadzbe. Základom pre rozdelenie bol odhad pri zohľadnení pracovného času zamestnancov. Zohľadnené boli vstupné dane. Námieta proti rozhodnutiu o vyrubení DPH zo 4. novembra 2013 a nasledujúca žaloba na Finanzgericht (finančný súd, Nemecko) boli neúspešné.
- 8 Podľa [omissis] rozsudku Finanzgericht (finančný súd) je daňová povinnosť uvedená v daňovom výmere zo 4. novembra 2013 v súlade s § 4 bodom 11 UStG, ktorý sa má vykladať podľa článku 135 ods. 1 písm. a) smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme DPH (ďalej len „smernica o DPH“) a pri zohľadnení judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ) a Bundesfinanzhof (Spolkový finančný súd, Nemecko). Žalobkyňa vo veľkom rozsahu poskytla služby, ktoré nepatria k podstatným činnostiam poisťovacieho agenta alebo makléra, a – v rozpore s názorom finančného úradu – sú súčasťou jediného plnenia. Toto plnenie je – rovnako v rozpore s názorom finančného úradu – ako celok oslobodené od dane. Stredobod a tým základný

prvok charakterizujúci celkové plnenie pozostával v tom, aby sa vyvíjali nové poistné produkty, aby sa tak vytvorila možnosť poskytovania poistenia. Pri zohľadnení regulačných usmernení sa vytvorili podmienky pre poistné produkty. To zodpovedalo v podstate činnosti poisťovateľa, avšak bez poskytnutia poistnej ochrany, takže oslobodenie od dane podľa § 4 bodu 10 UStG neexistuje. Pri nároku na odmenu nezáleží na tom, kto sprostredkoval uzatvorenie zmluvy. Naopak odmena za činnosť sprostredkovania poistenia pri zmluvách, ktoré uzatvoril poisťiteľ bez sprostredkovateľa alebo sprostredkovaním treťou osobou, neprichádza do úvahy. Zo spôsobu odmeny vyplýva, že poisťiteľovi šlo o to, aby získal možnosť využívania poistného produktu, aby tento produkt mohol akoukoľvek cestou predať. V prospech toho hovorí aj odovzdanie nevýhradného práva na používanie („licencia“). Navyše bola na základe povinnosti vrátenia preplatku obmedzeného na 240 000 eur dohodnutá minimálna cena vo výške 480 000 eur pre vývoj a poskytnutie možnosti využívania poistenia osobitného rizika. Takto vysoká minimálna cena nie je poskytnutá len za prísľub sprostredkovateľa sprostredkovať poistenie. Preto je potrebné vychádzať z rozsiahlejšej daňovej povinnosti ako predpokladal finančný úrad. V konaní o žalobe je však potrebné rešpektovať zákaz zmeny k horšiemu (zákaz *reformatio in peius*).

- 9 Po doručení rozsudku Finanzgericht (finančný súd) finančný úrad 17. novembra 2017 vydal zmenený daňový výmer v neprospech žalobkyne, v ktorom plnenia poskytnuté v spornom roku teraz považoval za zdaniteľné v plnom rozsahu.
- 10 Žalobkyňa svoj opravný prostriedok „Revision“ smeruje voči rozsudku Finanzgericht (finančný súd).

II.

- 11 Senát predkladá Súdnemu dvoru Európskej únie otázku týkajúcu sa výkladu práva Únie uvedenú vo výroku a prerušuje konanie až do rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie.
- 12 **1. Právny rámec**
- 13 **a) Právo Únie**

Podľa článku 135 ods. 1 písm. a) smernice o DPH členské štáty oslobodia od dane poisťovacie a zaisťovacie transakcie vrátane súvisiacich služieb poskytovaných poisťovacími maklérmi a poisťovacími agentmi.
- 14 **b) Vnútroštátne právo**

Podľa § 4 bodu 11 UStG sú transakcie z činnosti zástupcov stavebných sporiteľní, zástupcov poisťovní a poistných maklérov oslobodené od dane.
- 15 Popritom v § 4 bode 10 UStG existuje osobitné oslobodenie od dane pre poistné transakcie, ktoré sa v spornom prípade neuplatní.

16 2. Úvodné poznámky k prejudiciálnej otázke**17 a) Zdanenie jediných plnení**

Podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie je „jediné plnenie... pozostávajúce z dvoch odlišných zložiek, t. j. jednej hlavnej a druhej vedľajšej, ktoré by podliehali rôznym sadzbám DPH, keby boli poskytované samostatne, sa má zdať len jednou sadzbou DPH uplatniteľnou na toto jediné plnenie, ktorá sa určí na základe hlavnej zložky, a to aj napriek tomu, že možno identifikovať cenu každej zložky tvoriacej celkovú cenu zaplatenú spotrebiteľom na účely nadobudnutia tejto služby“ (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie, Stadion Amsterdam z 18. januára 2018 – C-463/16, EU:C:2018:22, výrok rozhodnutia).

18 Senát z toho vyvodzuje dva závery:

Na jednej strane jediné plnenie podľa jeho zložiek nepodlieha rôznym daňovým sadzbám, ale len jednej daňovej sadzbe. Na druhej strane sa – teda jednotne vykonané – zdanenie jediného plnenia určuje podľa hlavnej zložky.

19 b) Posúdenie v spornom prípade

aa) V spornom prípade ide o plnenie, ktoré zahŕňa viaceré zložky. Sú to

- sprostredkovanie poistenia,
- udelenie licencie na poskytovanie poistného produktu a
- plnenia súvisiace s plnením zmluvy, vrátane likvidácie škôd.

20 Ako trefne rozhodol Finanzgericht (finančný súd), podľa kritérií judikatúry Súdneho dvora Európskej únie v súvislosti s týmito činnosťami existuje jediné plnenie, ktorého hlavná zložka spočíva v udelení licencie na poskytovanie poistného produktu a v prípade ďalších zložiek, ktoré spočívajú v sprostredkovaní poistenia a plnení súvisiacich s plnením zmluvy, vrátane likvidácie škôd, sú len vedľajšími plneniami. To vyplýva už z toho, že bez udelenia licencie by nebolo došlo k činnosti sprostredkovania poistenia a žalobkyni bol prisľúbený nárok na odmenu aj v prípade, že poistenia na základe licencie sprostredkujú tretie osoby, bez toho, aby pri tom záležalo na tom, či sa takéto sprostredkovania neskôr skutočne uskutočnia.

21 bb) Potom by boli plnenia žalobkyne zdaniteľné spolu. Keďže rovnako ako v súvislosti s daňovou sadzbou jediných plnení (pozri vyššie II.2.a) aj o oslobodení od dane sa môže rozhodnúť len jednotne, pričom sa to tak ako pri určení daňovej sadzby (pozri vyššie 11.2.a) riadi podľa hlavnej zložky. Tá pozostáva z udelenia licencie na poskytovanie poistného produktu. Toto plnenie samo o sebe nie je podľa článku 135 ods. 1 písm. a) smernice o DPH oslobodené od dane, keďže poskytovanie poistného produktu patrí medzi činnosti poisťovne, ktorá v prípade externého zabezpečovania tretími osobami nie je podľa tohto

ustanovenia oslobodená od dane (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie Arthur Andersen z 3. marca 2005 – C-472/03, EU:C:2005:135, bod 32 a nasl.). To platí navyše rovnako pre vedľajšie plnenia súvisiace s plnením zmluvy, vrátane likvidácie škôd.

22 Senát ma však pochybnosť, či je tento výklad pri zohľadnení rozsudku Súdneho dvora Európskej únie *Aspiro* zo 17. marca 2016 – C-40/15 (EU:C:2016:172) správny a preto žiada o zodpovedanie nižšie vysvetlenej prejudiciálnej otázky.

23 3. O prejudiciálnej otázke

24 a) Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie *Aspiro*

Podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie *Aspiro* (EU:C:2016:172, bod 37) oslobodenie od dane podľa článku 135 ods. 1 písm. a) smernice o DPH predpokladá, že v prvom rade poskytovateľ musí byť vo vzťahu s poisťiteľom a s poisteným a v druhom rade jeho činnosť musí zahŕňať podstatné aspekty funkcie poisťovacieho sprostredkovateľa, akými sú vyhľadávanie zákazníkov a ich spájanie s poisťiteľom. Oslobodené od dane preto nie je, ak obchodník prevezme likvidáciu škôd v mene a na účet poisťovne (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie *Aspiro*, EU:C:2016:172, výrok rozhodnutia). Chýba potom nevyhnutná previazanosť s hľadaním zákazníkov a ich spájaním s poisťiteľom s cieľom uzatvorenia poistných zmlúv (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie *Aspiro*, EU:C:2016:172, bod 40).

25 b) Rozdiely s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie *Aspiro*

Spor, ktorý sa má rozhodnúť, sa od veci *Aspiro* odlišuje tým, že činnosť zdaniteľnej osoby vo veci *Aspiro* sa obmedzuje na to, že likviduje škody a tým vykonáva výlučne zdaniteľnú činnosť. Žalobkyňa naopak v predmetnom spore vykonáva činnosti pri samostatnom posúdení – bez existencie jediného plnenia – rôznej povahy.

- K zdaniteľným činnostiam patrí udelenie licencie na poskytnutie poistného produktu a plnenia súvisiace s plnením zmluvy, vrátane likvidácie škôd.
- Popri tom žalobkyňa vykonáva aj činnosť sprostredkovania poistenia, ktorá by v prípade samostatného posúdenia podľa článku 135 ods. 1 písm. a) smernice o DPH bola oslobodená od dane.

26 c) Predmet prejudiciálnej otázky

27 Senát považuje za potrebné, aby Súdny dvor Európskej únie objasnil, aký význam prináleží článku 135 ods. 1 písm. a) smernice o DPH pre oslobodenie od dane jediného plnenia.

28 aa) Podľa všeobecných zásad sa o zdanení jediného plnenia rozhodne jednotne a podľa jeho hlavného znaku (pozri vyššie II.2.a). Podľa toho je jedinú plnenie

spolu buď oslobodené od dane alebo zdaniteľné, pričom oslobodenie od dane jediného plnenia predpokladá, že jeho hlavná zložka spĺňa podmienky skutkovej podstaty oslobodenia. Potom by sa malo vychádzať z plnej daňovej povinnosti pre plnenia poskytnuté žalobkyňou, keďže hlavná zložka jej plnenia pozostávala v prenechaní poistného produktu, ale nie v sprostredkovaní poistenia (pozri II.2.b vyššie).

29 bb) Senát má však pochybnosti, či to pri zohľadnení rozsudku Súdneho dvora Európskej únie *Aspiro* (EU:C:2016:172) platí aj pre oslobodenie od dane podľa článku 135 ods. 1 písm. a) smernice o DPH. Tento rozsudok Súdneho dvora Európskej únie by sa mohol chápať v tom zmysle, že jediné plnenie je od dane oslobodené aj vtedy, ak len jedno vedľajšie plnenie spĺňa požiadavky skutkovej podstaty oslobodenia od dane.

30 Tým vzniká otázka, či jediné plnenie pozostávajúce zo

- sprostredkovania poistenia,
- udelenia licencie na poskytovanie poistného produktu a
- plnení súvisiacich s plnením zmluvy, vrátane likvidácie škôd

je spolu oslobodené od dane, hoci len jedno vedľajšie plnenie (sprostredkovanie poistenia) by v prípade samostatného posúdenia bolo oslobodené od dane, toto vedľajšie plnenie je však v priamej súvislosti s inými plneniami, ktoré prispievajú k podstatnému obsahu činnosti poisťovne. Postavenie poisťovacieho agenta sa tým vzhľadom na zvýšené riziko, ktoré sa má poistiť, ďalej rozšíri.

31 **4. O relevantnosti prejudiciálnej otázky pre rozhodnutie sporu**

32 Ak pre oslobodenie jediného plnenia od dane podľa článku 135 ods. 1 písm. a) smernice o DPH stačí, že podľa tohto ustanovenia je od dane oslobodené len jedno vedľajšie plnenie, rozsudok Finanzgericht (finančný súd) je potrebné zrušiť a žalobe vyhovieť. Inak sa zamietnutie žaloby zo strany Finanzgericht (finančný súd) ukáže ako správne.

33 Vo zvyšku v spore nezáleží na tom, či existuje viazanosť záväznou informáciou z 18. januára 2010, keďže ju Finanzgericht (finančný súd) neprekročil.

34 **5. O právnom základe návrhu**

35 Návrh na začatie prejudiciálneho konania vychádza z článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

36 **6. O prerušení konania**

37 [*omissis*]